

Rapport

Projectnummer: 337784

Referentienummer: SWNL0246108

Datum: 04-07-2019

NGE Velsbroek

Hofgeest West en Hofgeest VSV

Definitief

Lijst met aanpassingen

Versie	Datum	Aanpassing betreft	Herzien	Goedgekeurd
D1.0	04-07-2019			

Verantwoording

Titel	NGE Velsbroek
Subtitel	Hofgeest West en Hofgeest VSV
Projectnummer	337784
Referentienummer	SWNL0246108
Revisie	D1.0
Datum	04-07-2019
Auteur(s)	Joop Mentink
E-mailadres	joop.mentink@sweco.nl
Gecontroleerd door	Adrian Heslinga
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Marc Zwaanswijk
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Begrenzing plangebied	5
1.3	QuickScan NGE.....	5
1.4	Literatuur en archiefonderzoek.....	5
1.5	Leeswijzer	6
1.6	Disclaimer	6
2	Resultaten literatuur- en archiefonderzoek	7
2.1	Gemeente Velsen	7
2.2	IKME Kaartmateriaal	8
2.3	Vergeldingswapens	8
3	Evaluatie en aanbevelingen	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Evaluatie	8
3.3	Aanbeveling	8
3.4	Slotwoord.....	8

Bijlage 1 Luchtfoto – WUR

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Gepland is de realisatie van twee woonwijken (Hofgeest West en Hofgeest VSV) en de verplaatsing van sportcomplex van VSV. Hierbij zijn graaf- en boorwerkzaamheden voorzien. Voor dit project is Sweco Nederland B.V. de opdracht verstrekt een QuickScan ten aanzien van het risico op de aanwezigheid van Niet Gesprongen Explosieven (NGE) uit te voeren.

1.2 Begrenzing plangebied

Het projectgebied ligt ten noordoosten van het historisch centrum van Santpoort. Tijdens de onderzoeks- en realisatiefase zullen op diverse locaties boor- en graafwerkzaamheden verricht worden. Omwille van de veiligheid dient de kans op het treffen van Niet Gesprongen Explosieven (NGE) onderzocht te worden. Onderhavig onderzoek betreft een QuickScan NGE waarin op hoofdlijnen de oorlog gerelateerde handelingen op locatie en in de omgeving zijn geïnventariseerd. Daarnaast zijn globaal de naoorlogse handelingen in het gebied en de geplande ingreep beschouwd. Deze drie aspecten zijn met elkaar vergeleken. Op basis daarvan is een uitspraak gedaan over de mate waarin een verhoogde kans op het aantreffen van NGE verwacht mag worden.

1.3 QuickScan NGE

De mogelijke aanwezigheid van explosieven in de ondergrond houdt in Nederland over het algemeen verband met de Tweede Wereldoorlog. Handelingen die leidden tot niet gesprongen conventionele explosieven in de bodem, betroffen bijvoorbeeld het afwerpen van munitie, beschietingen vanuit de lucht/vanaf het water/op het land, het neerstorten van vliegtuigen, gevechten tijdens de begin-, tussen- en eindfase van de Tweede Wereldoorlog, het dumpen van munitie en het verdedigen van gebieden met mijnevelden en dergelijke.

Indien er bij voorgenomen (graaf)werkzaamheden een redelijk vermoeden bestaat op het aantreffen van conventionele explosieven (CE) in de (water)bodem dient een vooronderzoek conform de WSCS-OCE uitgevoerd te worden. Dit wordt voorgeschreven door de vereniging voor Explosieven Opsporing (VEO) en is verankerd in de bouwprocesbepalingen in het Arbobesluit en de V&G voorbereidingsfase.

Bij een QuickScan wordt een beperkte hoeveelheid historische gegevens verzameld om vast te stellen of er sprake is van een 'redelijk vermoeden' op het aantreffen van CE in de (water)bodem. Hiervoor zijn geen richtlijnen opgesteld. De scope van het onderzoek is daarbij de positie van de projectlocatie, de ingreep en gebeurtenissen met een (arbitraire) marge van circa 500 meter daaromheen. De genoemde marge houdt rekening met het feit dat niet alle historische informatie plaats accuraat is.

1.4 Literatuur en archiefonderzoek

Voor de QuickScan zijn de volgende archiefinstellingen en literatuur geraadpleegd:

Vliegtuigcrashes

- Texlaweb (airwar.texlaweb.nl).
- Verliesregister 1939-1945, Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (min. v. Defensie).
- Studie Brongers.

Vrij toegankelijke archieven

- Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD); in het digitale zoekstelsel is gezocht naar voor OCE's relevante informatie.
- Rijksdienst voor monumentenzorg, Defensie- en oorlogsschade.
- V1 & V2 inslagen kaart Nederland.
- IKME, Indicatieve Kaart Militair Erfgoed.
- Topotijdreis.

Lokale- en regionale overheid

- Gemeente Velsen, AVG Explosieven onderzoeksbureau.

1.5 Leeswijzer

In het voorliggende rapport komen de volgende aspecten aan de orde:

- resultaten literatuur en archiefonderzoek (hoofdstuk 2);
- evaluatie en aanbevelingen (hoofdstuk 3).

1.6 Disclaimer

De QuickScan is op zorgvuldige wijze uitgevoerd volgens algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Er zijn geen richtlijnen opgesteld voor het beantwoorden van de thesis 'is er sprake van een redelijk vermoeden'. De QuickScan is niet volgens de beoordelingsrichtlijn 'Opsporen Conventionele Explosieven' WSCS-OCE uitgevoerd. Een QuickScan is gebaseerd op een (relatief) beperkt archiefonderzoek. Het is bij elke vorm van onderzoek altijd mogelijk dat relevante informatie niet wordt achterhaald.

2 Resultaten literatuur- en archiefonderzoek

In voorliggend hoofdstuk worden de resultaten van het literatuur- en het archiefonderzoek besproken.

2.1 Gemeente Velsen

De gemeente Velsen doorloopt momenteel een gemeente breed Vooronderzoek cf. WSCS-OCE. Doel van dit onderzoek is het tot stand brengen van een CE-bodembelastingkaart. AVG heeft deze opdracht mogen aannemen en verwacht de concept kaart eind 2019 te mogen presenteren. Recentelijk heeft AVG op een symposium de indicatiekaart mogen presenteren. Op een foto genomen tijdens deze presentatie worden binnen/nabij voorliggende projectgebieden diverse indicaties opgemerkt die mogelijk aanleiding vormen om rekening te houden met een verhoogde kans op het treffen van Niet Gesprongen Explosieven. Dit geeft aanleiding om er rekening mee te houden dat de locatie als NGE verdacht beschouwd zal moeten worden.

In het kader van deze QuickScan is AVG benaderd. AVG heeft toestemming gekregen om de navolgende informatie met ons te delen.

WarDocs 285

14-5-1943. Group_Wing Zie WD283/284

Idnr_WD 430514

Locatie_in 2 bommen in weiland Hofgeesterweg

Locatie_ne Wijkerstraatweg

Nationalit Amerikaans

Toestel Marauder

Gemeentearchief

14-5-1943

Documentco GA-0453-Velsen-1844-B752-210

Feit_1__om 2 bommen terecht gekomen weiland in Velserpolder bij boer Stegemeijer

Idnr GA0453_0569

Locatie__a Hofgeesterweg

Locatie__p IJmuiden

10-4-1943

Documentco GA-0453-1821-1024-3

Feit_1__om Opsporing neergeschoten Eng. Spitfire

Feit_2__om onderdeel van vliegtuig gevonden op een weiland bij boer Dijkman

Idnr GA0453_0689

Locatie__a Hofgeesterweg 15

Locatie__p IJmuiden

28-6-1943

Documentco GA-0453-Velsen-1844-B752-277

Feit_1__om Onderdeel van een vliegtuig gevonden bij boer J. Dijkman plusminus 9.00 uur , bij onderzoek bleek dit een stuk van een roer van een Engelsch of een Amerikaans toestel te zijn.

Idnr GA0453_0597

Locatie__a Hofgeesterweg 15

Locatie__p IJmuiden

Opgemerkt wordt dat momenteel nog niet alle tweede Wereldoorlog luchtfoto's geanalyseerd zijn. Voor het onderzoeksgebied moet de luchtfotoanalyse nog plaatsvinden. De EODD heeft in het onderzoeksgebied geen mijnevelden/op landmijnen verdachte locaties aangegeven. Op dit moment zijn er geen mora's/UO's beschikbaar waaruit blijkt dat de EODD in het voorliggende onderzoeksgebied CE heeft geruimd.

2.2 IKME Kaartmateriaal

Op de militaire erfgoedkaart is op de locatie geen boven- en ondergronds militair erfgoed opgemerkt. De locatie wordt ingesloten door twee linies, te weten de Atlantikwall in westelijke richting en het Nieuw-Landfront in westelijke richting. De Atlantikwall (1941) was een gefaseerd uitgebouwde kustverdedigingslinie die door de Duitse bezetter aan de westgrens van het Derde Rijk werd aangelegd om een aanval vanuit het westen af te wenden en zo een gevreesde tweefrontenoorlog te voorkomen. Het Nieuw-Landfront betrof een Duitse verdedigingslinie achter de Atlantikwall, die een invasie vanuit de kust diende te vertragen en tevens rugdekking moest bieden aan eerder genoemde verdedigingslinie

2.3 Vergeldingswapens

Er zijn geen meldingen van inslagen van V1 en V2 raketten bekend rond de projectlocatie. De locatie ligt niet op de reguliere vliegroutes van V1 en V2 raketten.

3 Evaluatie en aanbevelingen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de feiten geëvalueerd. Deze evaluatie wordt opgevolgd door onze aanbevelingen voor het vervolgtraject.

3.2 Evaluatie

Op basis van de geraadpleegde literatuur ontstaat het beeld dat er tijdens de Duitse inval en de navolgende bezettingsjaren lokaal diverse intensieve oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden waarbij mogelijk CE achter is gebleven. Niet uit te sluiten valt dat deze handelingen ook plaats hebben gevonden in het onderzoeksgebied.

Momenteel voert de gemeente Velsen een gemeente-breed onderzoek uit naar mogelijk achtergebleven niet gesprongen explosieven. Dit onderzoek is bij het voltooien van voorliggende QuickScan niet voltooid. Wel zijn er in dit onderzoek indicaties aan het licht gekomen welke voor voorliggende onderzoeksgebied aanleiding geeft rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van munitie. Het gemeente brede vooronderzoek wordt uitgevoerd conform het WSCS-OCE onderzoeksprotocol. De resultaten van dit onderzoek worden eind 2019 verwacht.

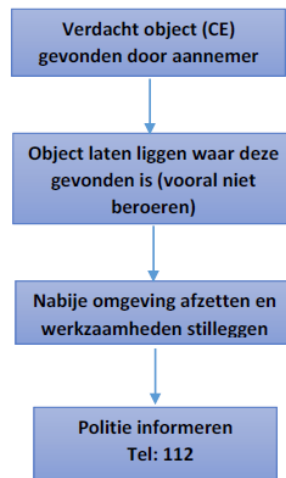
3.3 Aanbeveling

Het bovenstaande geeft aanleiding om aan te nemen dat de geplande werkzaamheden niet zonder aanvullend onderzoek uitgevoerd kunnen worden. Wij adviseren het gemeente brede onderzoek naar OCE af te wachten. Bij het vrijkomen van deze resultaten adviseren wij de uitkomst te laten evalueren. Wij kunnen dit voor u verzorgen.

3.4 Slotwoord

Opgemerkt wordt dat er tijdens de uitvoering altijd aandacht dient te zijn voor het aantreffen van onverwachte zaken en dat grondroerend personeel op de hoogte dient te zijn van een protocol voor toevalsvondsten. Indien tijdens het werk gestuit wordt op zaken die lijken op OCE, dient het werk altijd terstond gestaakt te worden en een deskundige geraadpleegd te worden. Het bellen van 112 is de meest eenvoudige route vanaf de werkplek naar een deskundige.

Ten aanzien van de conventionele explosieven zijn zowel de opdrachtgever als de opdrachtnemer verantwoordelijk voor de veiligheid van het uitvoerende personeel en de projectomgeving. Voor heel Nederland geldt dat er een risico is op toevalvondsten. De uitvoerende partij en werknemers dienen op de hoogte te zijn van de NGE gerelateerde risico's.

Het thema dient verankerd te zijn in het kwaliteitssysteem of in het V&G-plan. Zo mag de opdrachtgever van de opdrachtnemer verwachten dat deze periodiek een toolbox NGE verzorgt voor al haar grondroerende en uitvoerende personeel. Behandeld dient te worden: wat is CE en hoe om te gaan met een toevallige vondst. Dit om de veiligheid van de werknemer en de projectomgeving te vergroten.